

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vételek fel.

I. évfolyam, 131. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Péntek, november 1.

A NEMZETHEZ!

(A szövetkezett ellenzéki pártok manifesztuma.)

A szövetkezett ellenzéki pártok a következő manifesztumot intézik a nemzethez:

A magyar képviselőház szövetkezett ellenzéki pártjai a jelenlegi súlyos viszonyok közt sem teljesíthetik rendes alkotmányos feladatukat, mert a képviselőházban a parlamenti jogrend uralma megszűnt, helyébe az önkény anarchiája lépett és ezzel megszűnt a rendes tanácskozás lehetősége.

A képviselőház elnöksége tudatosan és durván megsértette a házszabályokat, törvénytelen létre nem jött határozatokat mondott ki, karhatalmat rendelt be a Házba, képviselőket onnan erőszakosan eltávolított.

A képviselőház hatvan képviselő törvénytelen kizárása folytán csonka, tehát törvényesen nem működhetik.

A delegáció törvénytelenül választotta meg, határozatai jogilag semmisek.

Mindzelekkel a törvénytelen ségekkel a kormány és a többség szolidaritást vállalt. A kormány adta azok egy részének végrehajtásához a törvénytelenül igénybevett karhatalmat. A többség pedig a törvényes előfeltételek mellőzésével új házszabályt alkotott, mely jogilag érvénytelen, de amelyet mégis erőszakkal készülnék érvényesíteni. Ezekkel a ténnyekkel szemben hiába hivatkoznak házelnökség, kormány és a többség az ellenkövetett jogsértések kivételére jellegetre, hiába fogadjuk, hogy ezennel alkalmazzuk kívánunk a parlamenti jogrendhez, ebbe azonban beleértve a törvénytelenül megalkotott új házszabályt is.

Az nem jogrend, amelynek törvénytelen alkotórészei vannak. Az nem jogrend, amely olykor megártatik, olykor nem. A jogrend lényege szabályainak abszolút kötelező volta. Mielőtt megengedjük, hogy egyéni belátás ezen abszolút kötelezettség felé helyezkedjék, nincs többé jogrend, hanem csak önkény.

A megsértett jogrend helyreállítása tehát nem állhat egyszerűen abból, hogy annak további megsértését megelőzők, hanem áll abból, hogy föltétlenül kötelező ereje újra biztosíttassék.

Ez pedig nem érhető el, ha jogérvényesnek ismerjük el azt, ami a jogrend megsértésével jött létre. És nem érhető el, ha hatalmukat megtartják azok, akik egyéni belátásukat tényleg a jogszabály kötelező

ereje felé helyezték. Mert: amit egyszer megengedhetők tartottak, azt megtehetik újra, annyiszor, ahányszor jónak látják. Személyükhöz tapad a jogbizonytalanság gondolata. A jogtalanul történtek tárgyi reparációja és a jogrend megsértéséért elsősorban felelős hazelnők és miniszterelnök tavozása tehát nem önkény-szerűleg felállított ellenzéki követelés, hanem logikai kényszeren alapuló, egyaránt mellőzhetően kettős alkotórésze a jogrend helyreállításának.

Mindaddig, míg ez meg nem történik, parlamentünk a jogi anarchia állapotában van. Ilyen parlament érdemleges munkájában az ellenzéki részt nem vehet, sőt annak folytatását meg sem engedheti, mert ha ezt tenné, részességet vállalna az önkény uralmanak végleges meghonosításához.

Ezenfelül azokra a kinos jelenetekre hivatkoznak, amelyekkel az ellenzék ellentételezése össze van kötve. De ezek, bármily kellemetlenül is érintenek minket, nem témadják meggyökerében a parlamentárismust, holtait megtámadná azt a belenyugvás a jogbontásba s az a tapasztalat, hogy a jogrend felújítását dekórummal lehet eszközölni. Hisztérikus érzélgés az, vagy hipokrizis, amely ezeken a visszatetsző külsőségeken akad meg és nem fordul fölkehordással az erőszak kulforrása s lényege, a jogtörő önkény ellen, melyet — akármi legyen is a megformája — jelenleg első alkotmányos kötelességünk.

Ilyen helyzetben találják a magyar parlamentet azok a külföldi események, amelyek visszahatást gyakorolhatnak hazánk fontos érdekeire. És ekkor megszólal a szemforgató hipokrizis és felhívja az ellenzékelt, hogy a fenyegető veszélygel szemben tegye félre sérelmeit, teljesítse rendes alkotmányos feladatát, osztozzék a teletelőségben azokért, akik szükségszerűnek bizonyulnának, segítse elő annak a belső összhangnak a helyreállítását a nemzet lelkiületében, amelyre válságos időben szükség van.

Valóban cinikus kísérlet a súlyos külpolitikai helyzetnek önző hatalmi érdekből való gyümölcösztetésére!

Hogy a lelki összhang helyreállítása körül a kormányoknak és többségnek is vannak kötelességei, azt ezek a tényezők sejtieni sem látszanak — őket az erőszak és önkény politikájának folytatásában pillanatig sem fe-

szélyezik a nehéz külső viszonyok. Az összhang helyreállítása szerintük abban állana, hogy nemuljon el minden hang, amely a jogrend helyreállítását követeli, ismerjük el törvényesnek a törvénytelen, igaznak a valótlan, jogforrásnak az erőszakot. Ez az általános behódolás a jogtalan, g előtt volna a nemzeti szolidaritás új alapja, a nemzetifontartó erkölcs: erőnk ez a félrelökése volna az az új erkölcsi erő, amelyre a nemzet válságos körülményekben támaszkodhatna? A józan ész s az etikai gondolkodás logikája azonban mást mond.

Azt a mélyreható meghasonlást, amely kétségtelenül veszélyt rejt magában, a jogrend megbontása okozta. De ha ez így van, akkor mi lehet a baj o, volásának mósja, az annyira kívánatos nemzeti szolidaritás felelődesének alapja? A jogrend megbontásában való általános megnyugvás-e, vagy a jogrend közmegegyezésen való helyreállítása? Így áll valóban a kérdés, amelyet megerteni annyi, mint meg is adni reá a választ.

A jogrend helyreállításának alapján az ellenzék igenis köteles a nemzeti szolidaritás helyreállításán közreműködni és rendes parlamenti feladatait újra teljesíteni. De a jogbontás jóvágyásával azt nem teheti, merth a tenné, drágább nemzeti kincseket árulna el, mint aminek most esetleg kockán foroghatnak.

A jogrend helyreállítását pedig az ellenzék nem kezdeményezheti, erre egyedül a többségnek van hatalma és kötelessége. És a kötelességgel szemben ne hivatkozzanak a többség jogára. Még akkor is, ha valamely többség jogcímét nem gyöngíti a többségszerzéssel összekötött visszaélések egész sorozata, még akkor is a többség jogának korlátja a házszabály. Ami a korlát állapításával törté-
nik, az nem joggyakorlás többé, hanem bitorlás, fönttartása pedig a bitorlás folytatása. Ne hivatkozzék jogaira, aki a jog talaját elhagyta. Mi nem kívánjuk a többségtől, hogy jogáról lemondjon, hanem csak azt, hogy e jogainak törvényes korlátai közé visszaterjen. Ha ez megtörtént, akkor joga lesz az ellenzékelt az ő rendes kötelességei teljesítésére felhívni: előbb nem.

A jogrend helyreállítása előtt az ellenzék nem követhetne el súlyosabb kötelességszegést, mint ezt az állítóla-

gos kötelességteljesítést. Bármily súlyosak legyenek a viszonyok, nem súlyosbíthatjuk azokat azzal, hogy a parlamenti jognélküli állapotát rendes tárgyalások megengedése által jóváhagyjuk és a jogrend utolsó menedékét, az ellenzék elletállását leromboljuk.

Ebben a helyzetben mi csak a parlamenten kívül, Magyarország népe előtt, melynek ítélőszéke elé a kormány nem mer, emelhetjük fel tiltakozó szavunkat.

Tiltakozunk az önkényuralom alá jutott, karhatalomtól körülvett csonka képviselőháznak minden néven nevezendő működése ellen; tiltakozunk jelszül az elien, hogy a csonka parlament és az általa törvénytelenül megválasztott delegáció újabb terhekkel sújtja a nemzetet, kétszínű és egymásnak ellentmondó kormánypolitikáikatok homályában.

Tiltakozunk minden ködös politika, minden fölösleges beavatkozás, minden pénz- és verődíjat ellen, mely nem a nemzet életérdekeinek a megvédésére, hanem azoktól idegen ambíciók kielégítésére, vagy más népek szabadságának elnyomására vételek igénybe.

Tiltakozunk a katonai uralom létesítése ellen a magyar szent korona birodalmának területén. Tiltakozunk a gyűlekezési jog és a sajtószabadság folytonos megsértése ellen, történjenek azok akár törvénytelen rendeletek kiadása, vagy egyes lapok gyermekes üldözése után.

Szervezzük Magyarország népeit, tántoríthatatlan hűséggel megtartandó megállapodásaink értelmében a demokratikus választójog kivívására, — mely véget vetend a mostanihoz hasonló megpróbáltatások lehetőségének és az egész nemzet összefoglalt erejével utat fog törni a teljes nemzet élet közjogi, gazdasági, társadalmi és politikai követelményének.

Ha pedig a mostani súlyos helyzettel tájékozatlanul és tehetetlenül áll szemben a nemzet, hiteles irányítás, megbízható vezetés, valódi parlamenti képviselő nélkül, megbontott erővel, meghasonlott érzelmekkel, megfosztva attól, hogy saját sorsa intézésében tényleg legyen, úgy ezért a példátlan állapotért a felelősség azokat terheli, akik a parlamenti jogrend megbontásával ezt a rombolást a nemzet szerveibe és lelkébe belevitték és még most is, az idők szózata dacára, eléje helyezik önző hatalmi érdekek gondozását annak a kötelességnek, hogy a jogrend helyreállításával egyszersmind helyreállítsák a nemzet alkotmányos akcióképességét.

Az őszi idény beálltával ajánljuk Szabó Miklós

férfi-, nő- és gyermekruhákat Debreczen Piac-
utca 19. (az Alföldi tak. szemben), hol az összes őszi férfi-
és fiuruhák, felöltők, raglánok, télikabátok stb. stb. a legfino-
mabb és legjobb minőségben a legolcsóbb szabott árak mellett
szerezhetők be. Telefon 10-64.

A pénz-válság.

Egy debreczeni bankigazgató nyilatkozata.

Egyik előkelő pénzintézetünk vezetője a mai pénzválságról a következőkben volt szíves válaszolni a hozzá intézett kérdéseinkre:

— Jelenleg nézetem szerint igazi pénzválság a maga teljes mértékében nincsen, mert a mostani feszültség már sokkal előbb, mint a mai háborús idők, keletkezett és az körülbelül egy éve, tehát huzamosabb idő óta tart, egy tulajdonképeni nagy válság pedig rendszerint rapid szokott bekövetkezni.

Aközvéleményt csak hátrányosan befolyásolja tehát a sajtóban e kérdéseknek tulsötét és tulgyakori felszínén tartása.

A most érezhető feszültség egyik fő oka a lefolyt évek tulspekulációján kívül, az európai általános hadi-készültségben rejlik, mely saját céljaira tetemes vagyont köt le s mely a varatlanul jött balkáni bonyodalmak következtében még több tőke készletben tartását igényli, másfelől pedig ahhoz az európaszerte észlelhető általános és mindig fokozódó drágaság jelentkezése is hozzájárulhat, mert a drágaság a pénz vásárló erejének a csökkenését vonta maga után.

Sulyosítja a helyzetet hazánkban az idegen tőkék elvonása, melyre mi föltétlenül utalva vagyunk. Nem kedvező befolyásnak kell még említenem még kereskedelmi mérlegünk passzivitásának folyton fokozódó rosszabbodását, mely ez évben előrelátólag a mult év mérséklését fogja elérni.

Ezen felsorolt kedvezőtlen körülményeket javunkra befolyásolja hazánkban az ország mezőgazdasági fellendülése, mely a több éven át nyert bőséges és eléggé megfelelő terményárak folytán a hitelt igénybevevő gazdaközönség tőke- és kamatfizető képességét, valamint üzemi kiadását lehetővé teszi és ez föltétlenül erősíti a mezőgazdasággal nálunk oly szoros kapcsolatban álló egyéb közgazdasági ágak, vagyis az ipar és kereskedelem érdekeit is.

Ezen utóbbi körülményt Debreczenben saját helyi piacunkon, mint egy nagy mezőgazdasági és kereskedelmi körzet központján is kedvezően észleljük, hol, dacára a nehéz viszonyoknak, melyeknek súlyát bér mindenki érzi, a hitelre képesítettek tulnyomó része kötelezettségeinek eleget tudott és tud tenni.

Piacunk elég erős és így hitel-tulépések korlátozása csak elvétve

fordul elő. Hogy az értékpapírüzletnél ma nagyobb fedezetet kívánnak a pénzintézetek s hogy hosszú lejáratu hitelek ma nehezen szerezhetők meg, ez a mai helyzetből folyik, de ebben a tekintetben conservativebb felfogás még normális körülmények között is teljesen indokolt volna.

A mai helyzet tehát kétségtelenül az óvatosságot teszi szükségessé, annak sulya miatt azonban csakis az irrealitások szenvedhetnek, miután ezen sulyos idők bekövetkezését minden komolyabb érdeklődő előre láthatta.

A katonai ügyosztály felhívása.

Az állításkötelesek figyelmébe.

A védtörvény alapján felhívja a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya az 1913. évben sor alá kerülő 1892., 1891. és 1890. évben, bármely községben született, valamint a magasabb korosztályhoz tartozó azon állításköteleseket, akik állítási kötelezettségüknek még éppen nem, vagy nem véglegesen tettek eleget, hogy a folyó év november havában — személyazonosságukat igazoló okmányokkal (keresztlevel, lelkönyv, munka-, vagy cselédkönyv, illetőségi bizonyítvány stb.) — a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (városház, emelet, 19 sz. szoba) annyival inkább jelentkezzenek, mivel a nyomozáskor föltalálható és az előírt jelentkezést elmulasztottak hadszökevényeknek fognak tekintetni s a törvény teljes szigorával büntetettnek.

Felhívja ennél fogva a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya a szülőket, keresztszülőket, háztulajdonosokat, lakóadókat és szolgáltató gazdákat, hogy ha a fentebb említett években született fiaik, keresztfiaik, lakóik, vagy alkalmazottaik vannak, azokat az azonnali jelentkezésre figyelmeztessék, illetve módot és alkalmat nyújtsanak nekik arra, hogy jelentkezési kötelezettségüknek eleget tessenek.

Figyelmezteti továbbá a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya a szülőket, illetve a hadköteleseket, hogy mindenféle katonai kedvezmények elnyerése iránt kérvényeket a törvényben előírt módon és időben adják be, különben a kedvezmény től elesnek.

Különösen figyelmeztetnek a hadköteleseket, hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a véderőről szóló törvényből eredő kötelezettségnek elmulasztása esetén ezen felhívásnak, vagy a véderőről szóló törvényből folyó kötelezettségeknek nem ismerése által nem menthető.

Végül felhívja a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya az 1893. és 1894-ik években városunkban és ennek határterületén született népfelkelő-kötelezettségben álló ifjakat, hogy személyazonosságukat igazoló okmányaikkal a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (városház, emelet, 18. szám) november, de legkésőbb december hó végéig mulasztatlanul jelentkezzenek.

Debreczen szociográfiája.

A debreczeni társadalomtudományi kör pályázata.

A Debreczeni Társadalomtudományi Kör a szociográfiái kutatások előmozdítása céljából a következő pályatételt tűzi ki: «Írassék le egy tetszős szerinti választandó foglalkozást éghoz tartozók — öntőlők, hivatalnokok vagy alkalmazottak — gazdasági és szociális helyzete Debreczenben.»

A pályázatban részt vehet minden férfi és nő, akár tagja a Körnek, akár nem. A pályázó tetszése szerint választhatja bármely mezőgazdasági, ipari vagy kereskedelmi foglalkozást üzők gazdasági és szociális helyzetének leírását és pedig akár az öntőlők, akár az alkalmazottak — gazdasági cselédek, bémunkások — helyzetének ismertetését; de választhatja a hivatalnokok, hivatalnoknők, szabad foglalkozást üzők — orvosok, ügyvédek, mérnökök — fontosabb női életvitások vagy pedig a házi cselédek helyzetének leírását is.

A dolgozatnak különös figyelemmel kell lennie az illető osztály jelentőségére, amelyet az Debreczenben a multban és a jelenben betölt, meg kell állapítani akár a népszámlálás, akár bármely más módon megszerzhető statisztikai adatok alapján az illető foglalkozáshoz tartozók hozzávetőleges számát, az általuk végzett munka fontosságát s az illető foglalkozási ágon levők esetleges befolyását a város anyagi és kulturális előhaladására. Ismertetnie kell a kereset nagyságát, tekintettel a legmagasabb és legalacsonyabb kereseti lehetőségekre, ki kell mutatni az esetleges mellicjárulmányok értékét fizetési táblázatok vagy becslés alapján s főleg azokat a körülményeket, amelyek a kereseti viszonyok kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb alakulását okozzák, mint pl. a speciális ismeretek, konjunktúrák, családi összeköttetések stb.

A dolgozatnak ki kell terjednie az illető foglalkozási ághoz tartozók háztartási költségvetése ismertetésére is. Amennyiben megszerezni tudja, a pályázó ismertesse egy vagy több átlagos keresetű egyénnek vagy családnak háztartási budgetjét, hogy mennyit költ lelemre, ruházatra, fűtésre, világításra, gyermeknevelésre, orvosra, gyógyszerre, italokra, dohányszásra, mulatságokra, utazásra, adóra stb., mennyit takarít meg s hogy helyezi el megtakarított összegzeit.

A dolgozat maximális terjedelme egy nyomtatott iv. A pályadíj 100, az az száz korona, de a Társadalomtudományi Kör a legjobbnak talált dolgozaton kívül minden egyes munkát jutalomban fog részesíteni. A pályázat határideje 1913 március 1. Az idegen kézírással vagy írógéppel írt pályamunkák, a szerző nevét tartalmazó zárt jellegű levéllel ellátva, a postai határnapig postán, ajánlva, dr. Kovács Gábor jogakadémiai tanár, a D. T. K. Főtitkára nevére küldendő.

A nagyváradi püspök rendelete.

A nagyváradi püspök rendelete.

Kihirdetik Debreczenben a pápai bullát.

Most hirdetik ki Debreczenben is a pápának az ünnepekre vonatkozó rendeletét. A pápa a kérdéses ünnepeket korántsem szünteti meg, hanem csupán a törvénynek szigorát akarta némileg enyhíteni a világ küzdelmeinek forogtagában élő munkásnép milliónak.

Széchenyi Miklós nagyváradi püspök az új ünnepi rendet szabályozó pápai «Motu proprio» keresztleveleire, amely tudvalevőleg csupán 1913. január 1-től lép életbe, a következőket rendelte:

1. Karácsony, husvét és pünkösöd másodnapja, Urnapja, Gyertyaszentelő s Gyümölcsoltó Boldogasszony napja és Kísasszonynapja ezután is ünnepelhetnek, de ezeken a napokon a szentmise hallgatása s a szolgál munkáktól való tartózkodás nem kötelező hűn terhe alatt. Ezen ünnepek «egyházi» ünnepeknek hirdetendők, míg azok, amelyek érintetlenül maradtak, «parancsolt egyházi» ünnepeknek.

2. A felsorolt ünnepeken, valamint a bucsuk és községi fogadalmi ünnepek napján az istentisztelet teljesen úgy tartandó, mint eddig (nagy-mise, predikáció), de akik a misén nem vesznek részt, valamint azok, akik ezen napokon szolgál munkát végeznek, nem vétkesnek.

3. Az urnapi körmenet mint eddig, Szentheromség vasárnapja után csütörtökön, kötelezően a régi fénytel és ünnepélyességgel tartandó meg.

4. Az elsorolt ünnepek ezentul is szünetnapok a tanintézetekben, amelyeknek üljúsége mint eddig, ezentul is az istentiszteleten részt venni köteles.

Modern és a legjobb Villamos berendezések

rendelje meg
FÖLDVÁRI-nál
üzleti telefon 168
gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

Törökország támad

(Nagy csata Lüle-Burgasznál. Győznek a törökök.)

A hadiszerencse — ha igazak a Konstantinápolyból jövő hírek — megfordult. Most már a törökök vannak előnyben. Sokat vár a porta az új hadvezértől és az új nagyvezírtől, várják, hogy majd ők feltámasztják a híres török hősiességet, amelynek annyi ragyogó példája kápráztatta a világot. Az új vezetésnek már is van valami látszatja. A török keleti hadsereg, táviratok szerint, megkezdte az előnyomulást és egész Tirnovóig szorította vissza a bolgárokat. Ma híre jött annak is, hogy a hatalmak a porta kérésére megkezdtek intervenciójukat és Románia van kiszemelve arra, hogy a szövetségesek és Törökország között az ellentéteket elsimítsa.

Támad a török sereg.

Konstantinápolyból jelentik: A hadügyminiszter a következő táviratot küldte: Dél-keleti hadseregünk harcban áll az ellenséggel. A hadsereg ellenálló képességet és szilárdságot fejt ki, ami bizonyítéka a csapatok kitűnő szellemének.

Mint egy helyi lap tudósító jelenti, a hadügyminiszteriumhoz hivatalos hírek érkeztek arról, hogy a török sereg általános támadást kezdett a Kirkilisszétől és Marasztól északra levő egész bolgár hadvonal ellen. A bolgárok visszavonultak.

Konstantinápolyból jelentik: A török főhadiszálláson azt hiszik, hogy a bolgárokat az a veszedelem fenyegeti, hogy a törökök visszavonuló utjakat elfogják vágni.

Győztek a törökök.

A londoni Times értesülése szerint Dzsafutájár bég vezérkari tiszt Tirnovó ellen előnyomult, megverte a bolgárokat és visszafoglalta a várost. A veszteség mind a két részen igen nagy. Dzsafutájár ezután északi irányban nyomult előre s új harc fejlődött ki közte s a bolgárok közt. Mind a két fél jelentékeny erősitéseket kapott. A törökök újra győztek s a bolgárok nagyon sok embert veszítettek el, különösen lovasságuk, amelyből ezerkétszáz harcos maradt a harc téren. Későbbi táviratok jelentik, hogy ez a török sereg eljutott egészen Tirnovóig.

Nagy harc Lüleburgasznál

Konstantinápolyból jelentik: Hír szerint a delben megkezdődött csata, amely Kirkilisszétől délkeletre és nem északra, Lüleburgasznál folyik, a törökökre kedvezőtlenül alakul.

Konstantinápolyból jelentik: A bolgárok a Fekete-tenger mentén levő Nidében, továbbá Vizában és Lüleburgaszban elncolták magukat és erősitéseket vettek Drinápoly és Kirkilissze felől. A haderők állása most ez: a bolgár hadsereg 140.000 ember, a török 260.000 ember, de a török haderőnek 90.000 embere még Csataldzsától nyugatra van.

A török hadsereg

A londoni Daily Mailnak jelentik Konstantinápolyból: A török kormány katonai számlása azon alapul, hogy

a balkáni államok s elsősorban Bulgária arra vetették a fősúlyt, hogy a hadjárat elején brilliáns eredményeket mutassanak fel, nem törődve a szolid sikerrel, amely csak makacs és kitartó hadjáratnak lehet eredménye s ilyen hadjáratot a balkáni államok minden eszköznek hiányában nem bírnak ki. A törökök kezdetben defenzívában akartak maradni, amíg a főhaderő koncentrációja után nagyon megerősített hadállásokra támaszkodva a hosszú menetelések által kifárasztott s a törökök makacs ellentállása és saját veszteségeik következtében erősen meggyöngyült ellenségeiket megizmádhadják.

SZÍNHÁZ.

1912. október 31-én, csütörtökön, A) bérletben:

HÖLGYEK ÖRÖME.

Vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Blaise Pessac — Lajthay Károly.
Albert Pagevin — Szabó Gyula.
E. Planturel — Lévai Farkas Pál.
Prosper — Máthé Gyula.
Mary Ange — Kiss Mariska.
Nancy Planturel — Ligeti Vilma.
Georgette Planturel — Uti Gizella.
Des Herbettes báróné — Vajda I.
Banco del Rio márkiné — M. Tordai

Heti műsor:

Pénteken délután, mérsékelt hely árakkal: Molnár és gyermeke, dráma. Bérletszűnet. — Este: Szerelem gyermeke, dráma. Ujdonság. B) bérlet.

Szombaton: Szerelem gyermeke, dráma. C) bérlet.

Vasárnap délután: Limonádé ezredes, vigjáték Mérsékelt helyárakkal. Bérletszűnet. — Este: Színészvér, operett. Ujdonság. Kis bérlet.

SZÍNHÁZI HIREK.

Szerelem gyermeke. A budapesti Nemzeti színház nagyszerű színműve holnap, november elsején kerül bemutatásra. Ez ujdonság iránt oly nagy érdeklődés mutatkozik, hogy joggal hihetjük, hogy a premiert zsúfolt ház fogja végig élvezni. A főszerepek a drámai személyzet elsőrangú tagjainak kezébe van letéve.

A molnár és gyermeke holnap, november elsején é. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal kerül színre. — A nagyhatású szomorú játékot a halottak napja va tekintettel adják elő.

Színészvér nagy operett-ujdonság vasárnap este kerül bemutatásra, melyben a főszerepeket Borbély Lili, H. Serfőzy Etel, Torday Erzs, Kassay Károly, Falussy István, Máthé Gyula, Lévai F. Pál, Solti Ernő játszik.

Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal «A limonádé ezredes» kerül színre

Előkészületben van: «Tengerész Kató» operett, «Miniszterelnök», «Farkas», «Sztrogoff Mihály utazása Moszkva felé Irkuczig», nagy látványos színmű, «Párisi élet» operett és «Argyil és Tander Liona» nagy látványos színmű Szigligetitől.

HIREK.

A diplomácia.

Szorongo szívvel lessük a harctérről jövő híreket s a török fegyverek balsikere belemarkol a lelünkbe. A nagy színjátéknak mi csak nézői vagyunk, — egyelőre legalább — közvetlenül tehát nem is érdekeltek, mégis fájdalmas érzéseket váltanak ki belőlünk a Balkán-szövevények győzelmei. A konfliktus első pillanatától kezdve Törökországa a rokonszenvünk s a magunk ügye nem tudná tán jobban lekötni az érdeklődésünket, mint Tajikonunké. Amikor az első csatakiáltás elhangzott, az első ágyu eldördült s ki-miött az első török katona vére, nem tudtuk, hogy a mostani haboru Törökország élet-futálharca; azt hittük, — hogy a dicsőséges török fegyverek egy-kettőre elvégzik azt a nagy feladatot, amely most reájuk hárul. És ime, jelentős eredményeket értek el a bolgárok, ugyszintén a szerbek is. A Kirkilisszei csata a bolgárok diadalával végződött. Ez ma még minden pesszimizmusnak dacára is valószínűnek látszik előttünk, hogy Kirkilissze eleste nem befolyásolja a harc kimenetelét. Ezt a kudarcot s ennek következményeit még kiheverhetik a törökök, ha nem üldözi őket továbbra is a balszerencse. De mi lesz akkor, ha ezután sem fog a hadiszerencse a török fegyvereknek kedvezni?

A felelet erre a kérdésre egy nagy világtörténelmi eseménynek a bekövetkezését, illetve bekövetkezését jelenti. Ha ez a haboru a Törökország vereségével végződik, akkor Törökország katasztrófája elkerülhetlenné valik. A győztesek, a lakmározni akarók szétdarabolják Törökországot s akkor be fog bizonyulni a harmadik század diplomáciája által a leggyakrabban hangoztatott jelző hamis volta. Ez a balkáni státuskvó

— **Lapunk legközelebbi száma a hoinapi nyomdai munkaszűnet miatt szombaton délután jelenik meg.**

— **Halottak napja:** Ma a Kosuth-utcan valóságos koszorunagyvasári volt. Sátrakban, fityványokon és mindenrele alkalmatosságon árulták a koszorukat és mindenki igyekezett magának virágot szerezni, hogy azt a temetőben nyugvo hozzátartozójának sírjára helyezze. Pénteken, november elsején, mindszentek napján élénk lesz a temető, a halottak csendes birodalma

— **Háziipar' k'állítás.** Az Izabella öfensége által kedvelt és népszerűsített mezőkövesdi himzésekől és varrottasokból 1912. évi november hó 3-án és 4-én a «Mezőkövesdi Háziipari Szövetkezet» k'állítást rendez az Ipartestület dísztermében (Simonfy-u. 1. szám), melyre tisztelettel meghívja az érdeklődőket a szövetkezet igazgatósága. Belépő díj nincs.

— **Összeesett a boltban.** Ma délelőtt Csillag József Hatvan-utcai kereskedésében összeesett egy nádudvari kereskedő: Róth Jakab, aki bevásárolni jött be Debreczenbe. A mentők beszállították a kórházba, ahol megállapították, hogy Róth szívbajban szenved.

— **A házbérvédelem bevallása.** Néhány nap mulva a háztulajdonosok egy nagy terjedelmű rubrikás papírost fognak kapni. Az van ezekre írva, hogy: Házbérvédelembevallási ív, de bátran lehetne gyontatóívnek is nevezni, a szebb hangzás kedvéért. A háztulajdonosnak a rubrikába bele kell írnia, hogy a tulajdonában levő ház mennyi jövedelmet hoz évenként, ennek alapján kivetik aztán az 1913. évre a házbérvédelmi adót. A bevallási íveket november 30-ig a városi adónivatalhoz kell visszajuttatni. Biróilag büntetendő kihágást követ el az, aki a vallomási ívből adóköteles jövedelmet szándékosan kitélejt.

— **Öngyilkos földműves.** Nádudvaron ma délelőtt felakasztotta magát Szatmári Gábor 62 éves öreg ember. Öngyilkosságának az oka győgyíthatatlan betegség; a szerencsétlen öreg ember tudóvszben szenvedett. Az ügyészség temetésére az engedélyt megadta.

— **A Nemzeti kávéházban** Matyók Péter hat magyar ének- és táncművésznővel hangversenyt tart naponta. Okvetlen haligassa meg, ha élvezni akar

— **A Hajduszoboszló—sápi vasut** Hajduszoboszló közgyűlése ma 180 ezer koronát szavazott meg a Hajduszoboszló—sápi vasut számára. A vasutvonal érinti Hajduszovát községet is. A munkelátokat már megkezdik a tavasszal.

— **A hóhér fizetése.** Erdékes rendelet jelent meg az «Igazságügyi Közlöny» legutóbbi számában, mely a hóhér illetményeit szabja meg a halálbüntetés végrehajtása alkalmából. Ezek az illetmények tudniillik eddigéle nem voltak egyformák és a legfőbbször a hóhér felszámításainak alapján nyertek különböző megállapításokat. Ezen kíván változtatni Székely Ferenc igazságügyminiszternek rendelete, melyet nem mindennapi érdekességénél fogva szösz szerint közlünk: «A bakó díja halálbüntetés végrehajtásánál 1 bitófa felállításáért a hozzá szükséges anyaggal és szerelvényekkel, valamint ezeknek szállítási költségeivel együtt 50 korona. A kivégzésért egy személy után a holttel levételével együtt 150 korona munkadíj jár. A bakó két segédének egy személy kivégzése után 50—50 korona munkadíj és utazás esetén 3—3 korona napidíj allapítandó meg.»

— **Megőrült a halálos ítélettől való félelmében.** Kaposvárról jelentik: — Kecskés Istvan somogyjádi uradalmi pognárlegény felesége titkos viszonyt folytatott Krenus Vendel bogárnemesterrel Szeptember 15-én elhagyta lakását és egy távol eső major szalmakazla mellett találkozott a szereidőjével, ahol a gyanakvó Kecskés meglepte a párt. Krenus elmenekült, az asszony urával visszatért galambospusztai lakására, hol heves szóváltás után Kecskés megfojtotta a feleségét. A gyilkos ezután önként jelentkezett a csendőrségen. Most, két héttel a főtárgyalás előtt Kecskés elkezdte ellátásában tombolni és napokon át nem evett egyetlen falatot se. Egy éjjel bezúta az összes ablakokat és kéjjel nekirohant a falnak. Kecskést felszállították Budapestre a gyűjtőfogházba, ahol megállapították, hogy Kecskés István a halálos ítélettől való félelmében megőrült.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Ludóser János

női, pipere csipke
és rövidáru mellet

(Városház épület)

Szalag, csipke, keztü, ritikül, arafátyon
harisnya és

párisi ujdonságokban.

Jövő évi gipszszükséglet

legjobb minőségben és leg-
előnyösebben fedezhető a

kartelen kívül álló

Sátorú MŰR

Erdélyi gipszműveiből

Központi iroda:

Budapest VI., Dandár-utca 25.

Tisztítsd csak

Globus

(Tisztító kivonattal)

avilág legjobb tisztítószere

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró-
hirdetések árát mellékelni. A ki-
adóhivatal fenntartja magának a
szövegváltoztatási jogot oly hir-
detésekkel szemben, melyek meg-
jelenését kizárja a hirdetés tar-
talma, értelme. — Tudakozódá-
sokra készséggel adunk felvilá-
gosítást, ha a válasza szükséges
levélbélyeget mellékelik. Minden
hirdetésre ingyen ad fölvilágosi-
tást a kiadóhivatal s hirdetések
kiváratra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCSE PÉNZE és szűkege
van vászon, szatyor, szövet
és csipke-függöny, futó és nagy
szőnyegre. Párlan és fiansal ta-
kárók, férfi és női felöltők, koca-
férti, flu öltönyre vagy tőrör,
kép és butor, a mai napról meg-
va oly olcsón lesz eldve, hogy
mindenkinek raját érdeke, hogy
egy próba-bevásárlást eszközöl-
jön. Tisztelettel Kaiser Salamon.
Telefon 685.

Vaskályhák legjutányosabban
Tóth Józsefnél a Margit-fürdővel
szemben. Telefon: 773.

FODRÁSZSEGÉD állandó alkai-
mazásra azonnal beléphet. Eötvös
utca 64.

TÉLI FAJALMÁT mázsánként 42, K
5 kgr. postakosár 2-30 fillér
utányétel mellett szállít:
Nagybányai gyümölcsértékesítő R.-t.

Külfeljárati, esinosan butorozom
szoba azonnal kiadó. Vár-utca 7.
özv. Rosenfeldnénél.

Vizsla 1 és 1/2 éves him telivér
szálkásszörű és német poanter
keresztzés, feltétlen engedelmes,
röviden keres, minden vadat áll
és sportiroz, jutányos áron eladó.
Értekezhetni Buday honvéd fő-
hadnagynál Csapó-utca 55 szám
alatt, vagy a laktanyában.

OLCSÓ és jó órák, ékezetek leg-
olcsóbban szerkesztők be Gas-
parik Adám órák és óráserősze-
nél Debrecen, Hunyadi-utca 12.
Ugyanott órájavítások legolcsó-
bban eszközöltemek.

KIADÓ lakás a Pisc utca 59. szá-
mu Steinfeld féle házban, az első
emeleti utcai lakosztály, 1912. évi
november 1-től kezdve kiadó.
Értekezhetni a házmesternél

Szőlősgazdák

és

szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja te-
lepíteni,

Aki szőlőoltványt akar ren-
delni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát
óhajt ültetni —

kérjen oktató díszárjegy-
zékét az alábbi címtől:

Transylvania
Szőlőtelepítő vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Geese Dániel-utca 39. szám.

Gondolja meg

minden hirdető gazdálkodó,
kereskedő, iparos, egyszóval
mindenki, aki az újság hir-
detési rovatát igénybe veszi

és hirdessen

olyan újságban, melynek hir-
detései olyan feltűnően van-
nak szedve, mint az

Uj Debreczen

városunk és egész Hajdúvár-
megye egyedüli délután meg-
jelenő napilapjában. Csak ott
hozhatja meg a hirdetés a ki-
vánt eredményt, hol az igé-
nyeket oly kielégítő szövege-
zéssel és szedéssel jelentetik
meg, mint az Uj Debreczen

napilapban.

MASZNÁLION! Szaggatás, fejfájás,
oldalnyílás, hát- és derékfájda-
lak ellen Dr. Borovszky-féle most
már kellemes szaga

BOROLINT

Ára 80 fillér, próbatüveg 50 fillér.

Mosakodásra: szépítő és a legjobb
fertőtlenítő

Borolin-szappant.

Ára 30 és 80 fillér.

Nyálkaoldásra, köhögés és rekedt-
ség ellen

Borolin-cukerkát.

Ára 20 és 40 fillér.

Kapható az ország nagyobb
gyógyszertáiban és drogériáiban.

Kapható városunkban a kö-
vetkező üzleteknél: BATÁRY IM-
RE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK
SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ,
STEINER MÁNÓ gyógyszer-
szertárai, KÖZPONTI DROGUE-
RIÁBAN,

DEUTSCH LAJOS, MÁYER JE-
NŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS,
BALOGH M. J. kereskedő urak-
nál, — Erőműhelyén: MÁTRAJ
ÁKOS gyógyszerárában. — Pöl-
desen: WEISZ MIKSA kereske-
desében.

Vizsontelárusítók kerestetnek! —
Kérjen ingyen használati utasítást!
Próbátüveg állatorvosoknak ingyen
Központú Borolin-Főraktár Buda-
pest, II. Margit-rakpart 45. szám.

Gutmann Testvérek

köszönbányái

Budapest, V., Béla-utca 6. szm.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és
diószerű szoba- és konyhafűtésre.

Ostrau-dombrau, darab-, kocka-, dió-
és akasztó gép- és kazánfűtési
éleokra.

Ostrau mesott finom és durvaszerű
kovácsszőa.

Bronkovi szm ipari célokra, saját
gőzöstürellel szállítva.

Ostrau-dombraui pírészén öntöde és
szivógáz célokra.

Ostraui készön árikelt 3 kilogram-
mos darabokban, lokomobil és
stabil gépek fűtéséhez, minden
vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Érály“-bányai
1, 3 és 6 kilogrammos brükott,
kályhafűtésre kiválóan alkalmas.

Amerikai Parti Aruház

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Egy vidéki banknál elzálogosított áru-
kat 50%-al a beszerzési áron alul
vettem meg és árakat alábbi olcsó
áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek,

Finom zefir férfi ingek	K 2.50-től
Finom fehér	" 2. — "
Férfi gallérok	" —.18 "
" sapkák	" —.50 "
Fiu és leány szalmakalapok,	" —.30 "
Finom női batist és zefir	

blousok	" 2. — "
Finom női selyem blousok	" 3. — "
Férfi nadrágtartók	" —.50 "
Kész pongyvlák minden	
kivételben	" 4.30 "
2 méter szerb vászon	" —.22 "

Selyem sálak minden elfogadható
árért.

Tisztelettel Löwenheim Albert.

Allandóan

melléktereseiként is

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása meg-
jelölésével Budapest, 55 ös
postahivatalba „Universium“
jeligére beküldi. — Nem ügy-
nökség.

Ideg-

gyenge

férfiak!

Az elgyengült erő azonnali vissza-
szerzésére legmegbízhatóbbak az

ovalon-tabletták,

melyeknek káros következményük
nincs. próbadozoz K. 4.40 1/2 doboz
K. 10.50, 1 egész doboz K. 18.20.
Utánvét mellett vagy a pénz előre
való beküldése ellenében küldi

Folgar Gyula gyógyszerár

Pozsny, II. Frigyes főherceg-ut 20